

ŽIEŽMARIŲ GIMNAZIJA

POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarkos aprašu (toliau – Aprašas) siekiama padėti Žiežmarių gimnazijos darbuotojams veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę ir spręsti šiuos konfliktus, siekiant užtikrinti bendruomenės narių ir (ar) kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą.

2. Aprašas nustato galimas taikyti poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo gimnazijoje sąlygas.

3. Sprendžiant mokinio elgesio problemas bei taikant poveikio priemones, vadovaujamosi Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (Žin., 1995, Nr. 60-1501), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (Žin., 2007, Nr. 80-3214; 2010, Nr. 157-7969), Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 437 (Žin., 2002, Nr. 35-1305; 2007, Nr. 107-4379), Mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. V-579 (Žin., 2011, Nr. 45-2121), Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. ISAK-941 (Žin., 2004, 100-3729; 2011, Nr. 99-4675), Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. V-1215 (Žin., 2011, Nr. 88-4220), Pedagoginių psichologinių tarnybų darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. V-1396 (Žin., 2011, Nr. 97-4600), Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-1462 „Dėl teisės pažeidimų, mokyklos nelankymo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, ŽIV/AIDS, smurto ir nusikalstamumo prevencijos“ (Žin., 2004, Nr. 145-5281), Rekomendacijomis dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams (pritarta Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-1268) ir šio Aprašo nuostatomis, taip pat prioritetinės vaiko teisių ir interesų apsaugos ir gynimo, vaiko žmogiškojo orumo, individualizavimo, visapusiškumo, pagarbos ir protingumo principais.

4. Apraše vartojamos sąvokos:

Draudžiami daiktai – bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, taip pat kiti Mokykloje draudžiami turėti daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių sąrašas nurodomas Mokyklos darbo tvarkos taisyklėse ar kituose Mokyklos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose.

Netinkamas mokinio elgesys – mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griaunantis ugdymosi procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą mokinio elgesys.

Poveikio priemonė – Mokyklos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarba grįstą ugdymosi aplinką.

Pagrįsti fiziniai veiksmai – su fiziniu kontaktu susiję Mokyklos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, arba užkirsti jam kelią.

Ugdymosi vietos pakeitimas – laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje Mokyklos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

Kitos Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1804), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme (Žin., 1996, Nr. 33-807) ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

II. POVEIKIO PRIEMONĖS IR BENDROSIOS JŲ TAIKYMO SĄLYGOS

5. Gimnazijos darbuotojas, esant Apraše nustatytoms sąlygoms ir siekdamas užtikrinti gimnazijos bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą, iškviečia gimnazijos socialinį pedagogą (psichologo asistentą, direktoriaus pavaduotoją ugdymui) ir taiko šias poveikio priemones ar imasi šių veiksmų:

- 5.1. pakeičia mokinio ugdymosi vietą;
- 5.2. organizuoja mokinio daiktų (kuprinių, spintelių ir kt.) patikrinimą;
- 5.3. panaudoja pagrįstus fizinius veiksmus.

6. Taikant 5 punkte numatytas poveikio priemones privalu atsižvelgti į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, jo sveikatos būklę, psichologinę savijautą ir kitas, poveikio priemonės parinkimui ir taikymui svarbias aplinkybes. Mokytojas privalo įvertinti situaciją ir savo saugumą.

7. 5 punkte numatytos poveikio priemonės taikomos mokiniui tada, kai jo elgesys ar atsineštos su ugdymo procesu nesusijusios priemonės daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui.

8. Apie mokiniui pritaikytą 5.1-5.3 poveikio priemonę klasės auklėtojas ir/ar socialinis pedagogas (psichologo asistentas, direktoriaus pavaduotojas ugdymui) nedelsiant informuoja mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus) ir, esant būtinybei, savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrių ir (ar) teritorinę policijos įstaigą.

9. Mokiniui pritaikytą 5 punkte numatytą poveikio priemonę gimnazijos darbuotojas, iškvietęs socialinį pedagogą (psichologo asistentą, direktoriaus pavaduotoją) fiksuoja Taikytų poveikio priemonių žurnale, kuris laikomas raštinėje (fiksuojama data, laikas, mokinio vardas, pavardė, klasė, taikyta poveikio priemonė, gimnazijos darbuotojo vardas, pavardė, parašas).

10. Įtarę, kad mokinys gimnazijoje ar jos teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, vadovaujasi Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas nustatymo organizavimo aprašo nuostatomis:

10.1. Mokyklos darbuotojai nedelsdami informuoja apie tai mokyklos vadovą, klasės auklėtoją, socialinį pedagogą, direktoriaus pavaduotoją ugdymui, taip pat visuomenės sveikatos priežiūros specialistą, vykdantį sveikatos priežiūrą mokykloje.

10.2. Klasės auklėtojas ir/ar socialinis pedagogas:

10.2.1. nedelsdami informuoja vaiko atstovus pagal įstatymą apie įtarimą, kad jis vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, yra apsvaigęs nuo šių medžiagų ir kad jam reikėtų atlikti medicininę apžiūrą;

10.2.2. informuoja vaiką, vaiko atstovus pagal įstatymą apie asmens sveikatos priežiūros įstaigas, teikiančias sveikatos priežiūros paslaugas;

10.2.3. informuoja vaiką, vaiko atstovus pagal įstatymą apie institucijas, įstaigas, organizacijas, teikiančias psichologinę, socialinę, teisinę ar kitą pagalbą.

10.3. Mokyklos darbuotojai, įtarę, kad jų mokyklą lankantis vaikas mokyklos teritorijoje yra apsinuodijęs narkotinėmis, psichotropinėmis, kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis ir jo sveikatai ar gyvybei gresia pavojus:

10.3.1. suteikia vaikui pirmąją pagalbą;

10.3.2. nedelsdami organizuoja vaiko pristatymą į asmens sveikatos priežiūros įstaigą, o kai reikia skubios medicinos pagalbos, kviečia greitąją medicinos pagalbą;

10.3.3. nedelsdami informuoja apie tai mokyklos vadovą, klasės auklėtoją ir socialinį pedagogą, taip pat visuomenės sveikatos priežiūros specialistą, vykdančią sveikatos priežiūrą mokykloje.

10.4. Klasės auklėtojas, socialinis pedagogas ir/ar visuomenės sveikatos priežiūros specialistas apie įtarimą, kad vaikas yra apsinuodijęs narkotinėmis, psichotropinėmis, kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis ir jo sveikatai ir gyvybei gresia pavojus, skubiai informuoja apie tai vaiko atstovus pagal įstatymą.

III. UGDYMO SI VIETOS PAKEITIMAS

11. Ugdymosi vietos pakeitimas taikomas mokytojo sprendimu, kai mokinio elgesys akivaizdžiai griauna mokinių ugdymosi procesą pamokos metu.

12. Mokytojas ar kitas gimnazijos darbuotojas iškviečia socialinį pedagogą (psichologo asistentą, direktoriaus pavaduotoją ugdymui), kad padėtų nutraukti netinkamą mokinio ar mokinių grupės elgesį.

13. Socialinis pedagogas (psichologo asistentas, direktoriaus pavaduotojas ugdymui) tarpininkauja sprendžiant mokytojo ir mokinio ar mokinių grupės konfliktą, taip pat padeda mokytojui numatyti tolesnes mokinio(-ių) ugdymosi proceso organizavimo galimybes bei pagal kompetenciją inicijuoti ir (ar) spręsti švietimo pagalbos arba drausminių auklėjamojo poveikio priemonių taikymą mokiniui(-iams).

14. Pakeitus mokinio ugdymosi vietą (nusivedus į socialinio pedagogo ar psichologo asistento kabinetą), jam suteikiama reikiama socialinė pedagoginė ir/ar psichologinė pagalba.

15. Mokinio ugdymosi vieta gali būti pakeičiama ne ilgesnei kaip šį sprendimą priėmusio mokytojo pamokos trukmei, arba tol, kol mokinys nusiramins.

IV. MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS

16. Jeigu gimnazijos darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų, darbuotojas nedelsdamas apie tai informuoja socialinį pedagogą (psichologo asistentą, direktoriaus pavaduotoją ugdymui).

17. Gimnazijos darbuotojas kartu su socialiniu pedagogu (psichologo asistentu, direktoriaus pavaduotoju ugdymui) turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus. Mokinio daiktai tikrinami tik gavus jo sutikimą ir jam dalyvaujant.

18. Daiktų peržiūros metu paaiškėjus, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie tai telefonu nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) ir, esant būtinybei, policijos įstaiga.

19. Jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami ir telefonu kviečiami atvykti mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai). Jiems nesutikus atvykti ir (ar) neatvykus nustatytu laiku, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo socialinis pedagogas (psichologo asistentas, direktoriaus pavaduotojas ugdymui) nedelsiant informuoja policijos įstaigą.

20. Kol atvyks dėl mokinio daiktų patikrinimo iškviešti asmenys, mokinį prižiūri socialinis pedagogas (jam nesant – psichologo asistentas).

V. PAGRĮSTŲ FIZINIŲ VEIKSMŲ TAIKYMAS

21. Gimnazijos darbuotojas pagrįstus fizinius veiksmus mokinio atžvilgiu taiko tik tais atvejais, kai siekiama:

21.1. apsaugoti mokinį nuo savęs ar kitų asmenų (su)žalojimo;

21.2. užkirsti kelią ir (ar) nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš kitus mokinius, gimnazijos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

21.3. neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jo pašalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

21.4. nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius gimnazijos darbuotojo paliepimus jas nutraukti;

21.5. nutraukti mokinio veiksmus, kuriais niokojamas gimnazijos turtas, ir (ar) apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką;

21.6. atskirti mokinį, griauinantį bendrą klasės tvarką ar gimnazijos renginį, kai jis nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis elgesio taisyklių, išvedant jį iš patalpos (pavyzdžiui, klasės, salės, valgyklos ar pan.) ir vykdant 11-13 punktų nuostatas.

21.7. Gimnazijos renginio metu pašalintą mokinį prižiūri jį atlydėjęs darbuotojas, kol teigiamai pasikeičia mokinio elgesys (mokinys nusiramina, pasižada tinkamai elgtis ir pan.) arba kol mokinį pasiima jo tėvai (globėjai, rūpintojai);

21.8. Kai tėvai (globėjai, rūpintojai) pasiimti mokinio negali, informuojami ir iškviečiami policijos pareigūnai.

22. Pagrįsti fiziniai veiksmai yra:

22.1. stovėjimas tarp mokinių gresiant potencialiam atviram jų konfliktui;

22.2. stovėjimas prieš mokinį, siekiant užkirsti kelią pavojingam mokinio elgesiui (siekiant atitverti kelią prie lango, jei mokinys grasina iššokti, ar pan.);

22.3. vedimas paėmus už rankos iš konfliktą sukeliančios aplinkos;

22.4. mokinio sulaikymas, fiziškai apribojant mokinio veiksmus (jį apglėbiant ir laikant tol, kol mokinys nurims).

23. Fizinis kontaktas su mokiniu yra laikomas tinkamu tokiose situacijose:

23.1. mokinį(-ius) laikant už rankos(-ų);

23.2. sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;

23.3. mokinį vedant už rankos;

23.4. guodžiant mokinį;

23.5. pasveikinant mokinį;

23.6. padedant neįgaliam mokiniui;

23.7. mokant mokinį groti instrumentu, šokti;

23.8. rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus;

23.9. rodant mokiniui, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas ugdymosi procese naudojamas priemones.

24. Mokinio sulaikymas gali būti naudojamas tik ekstremaliose situacijose (kai siekiama nutraukti mokinių muštynes, jeigu nėra kitų galimybių jų išskirti nenaudojant fizinės intervencijos; kai siekiama nutraukti mokinio save žalojantį elgesį ir pan.).

25. Pagrįstų fizinių veiksmų naudojimas neturi kelti grėsmės vaiko gyvybei ir sveikatai.

26. Gimnazijos darbuotojas, taikydamas pagrįstus fizinius veiksmus, visada privalo vadovautis minimalių būtinų fizinių veiksmų panaudojimo trumpiausiam būtinam laikotarpiui principu.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

27. Gimnazijos darbuotojams organizuojami kvalifikuoti mokymai dėl poveikio priemonių taikymo.

28. Vaiko gerovės komisijos pirmininkas ir/ar pirmininko pavaduotojas kiekvienais metais rugpjūčio – rugsėjo mėn. mokytojų tarybos ir aptarnaujančio personalo susirinkimuose pasirašytinai supažindina gimnazijos darbuotojus su Aprašu.

29. Gimnazija Poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarkos aprašą skelbia internetinėje svetainėje (www.ziezmariai.lm.lt), jo galiojimą fiksuoja mokymo sutartyje ir kituose gimnazijos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose.

30. Gimnazijos mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus) su šiuo Aprašu supažindina klasių auklėtojai klasių susirinkimų metu.

31. Visi poveikio priemonių mokiniui taikymo atvejai ir visi skundai dėl poveikio priemonių mokiniui taikymo nuodugnai ir operatyviai nagrinėjami gimnazijos Vaiko gerovės komisijos posėdžiuose. Į posėdžius kviečiami konfliktą sukėlusio mokinio klasės auklėtojas, tėvai, mokytojai.

32. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus Gimnazija informuoja kompetetingas savivaldybės ir (ar) valstybės institucijas.
